

Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука
Факультет Декоративно-прикладного мистецтва
Кафедра Мистецтвознавства і мистецької освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(ВК 0501) Артшрифт
(назва дисципліни без скорочень)

Загальна інформація про дисципліну

Рівень (ступінь) вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	022 Дизайн
Освітня програма	ОПП Графічний Дизайн
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	3 курс, 6 семестр
Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів за навчальним планом
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 0 год.
	-
	Практичні – 75 год.
	Самостійна робота – 75 год.
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік
Викладач (-і)	Оліфіренко Віталіна Віталіївна;
Контактна інформація викладача (-ів)	Корпоративна пошта – olifirenko_v@kdidpamid.edu.ua
Ресурси комунікації з викладачем	https://kdidpamid.edu.ua/moodle/user/view.php?id=28&course=262
Дні занять	згідно діючого розкладу занять
Консультації	відповідно до графіку консультацій; за домовленістю з ініціативи здобувача

Опис навчальної дисципліни

Анотація дисципліни	Дисципліна «Артшрифт» орієнтована на формування вмінь розробляти оригінальні художні шрифти — декоративні, артшрифти на основі навичок роботи з усім розмаїттям історичних каліграфічних почерків як українських, так і світових. У рамках курсу студенти вивчатимуть класифікацію основних стилів шрифтів за походженням, та художнім властивостям, робити аналіз, збір аналогів та
---------------------	--

	аргументувати вибір стилістики шрифту, над яким вони працюватимуть. Студенти практикуватимуть створення ескізів шрифтів різноманітними інструментами, наслідуючи логіку каліграфії і навпаки, свідомо відходити від неї, вивчатимуть векторизацію написів та підготовку до роботи у векторі в графічних редакторах, роботу з кольором та різними ефектами в літерах у графічних редакторах. В рамках курсу студенти створять власний шрифт, що відповідатиме найсучаснішим тенденціям в графічному дизайні. Ключові слова: дизайн, шрифт, акцидентний шрифт, класифікація шрифтів, векторизація, анатомія шрифту, виразність, експериментальні форми. Роль та місце дисципліни у системі підготовки: Дисципліна «Артшрифт» займає важливе місце у підготовці професійних навичок графічного дизайнера, оскільки саме ця дисципліна є проміжною ланкою між Дисциплінами «Каліграфія» (2 курсу) та «Летеринг» (3 курсу). Дисципліна орієнтована на навчання студентів працювати з характерними формами літер на задану тематику, вміти будувати кириличну систему символів, латинську, спеціальні символи та цифри.
Мета й завдання навчальної дисципліни	Метою навчальної дисципліни «Артшрифт» є підготовка фахівця з високим рівнем художньо-дизайнерської майстерності у створенні шрифтів різними способами та у різних графічних редакторах, формування цілісної, гармонійно розвинутої та здорової особистості засобами мистецтва каліграфії та проектування шрифтів з індивідуальною творчою думкою для самостійного творчого вирішення завдань дизайнерської діяльності. Основними завданнями вивчення дисципліни є: є формування у здобувачів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей: - Створювати візуально виразний шрифт відповідно до завдання та обраної концепції, який буде вдало інтегрований у дизайн проект. - Планомірно вести роботу: створення макету від ескізів до фінального файлу на друк або цифрову презентацію. - Працювати з різноманітними стилями, володіти каліграфічними навичками у

	створенні летерингу на основі каліграфічних почерків. - Вміти сприймати шрифт як цілісну систему знаків та символів. - Працювати з кольором та тоном для підкреслення виразності, професійно володіти графічними редакторами для досягнення цілей. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має: Знати: - Основні класифікації шрифтів (за походженням, за характерними ознаками, тощо). - Інструменти та матеріали для створення ескізів, а також впевнене володіння векторним графічним редактором (Adobe Illustrator, Glyphs, тощо). - Принципи створення візуально виразного шрифту на основі класичних шрифтів. - Важливість концептуальної роботи при роботі зі шрифтом, вміння аналізувати та обґрунтовувати вибір тої чи іншої концепції та ідеї. - Підготовка до друку та підготовка слайдів в портфоліо, які будуть максимально вдало розкривати вміння та навички студента в кінці курсу. вміти: - Створювати візуально виразний шрифт — кирилицю, латиницю, спеціальні символи та знаки відповідно до завдання та обраної концепції, який буде вдало інтегрований у дизайн проєкт. - Планомірно вести роботу: створення макету від ескізів до фінального файлу на друк або цифрову презентацію. - Працювати з різноманітними стилями, володіти каліграфічними навичками та інструментами у створенні ескізів. - Вміти організовувати шрифтовий плакат
--	---

	пластично-композиційними засобами, працювати з кольором та тоном для підкреслення виразності, професійно володіти графічними редакторами для досягнення цілей. Мати навички: - Аналітичні – здатність аналізувати тенденції розвитку світового шрифтового дизайну, критично оцінювати власну діяльність, а також передавати зміст і характер шрифту засобами візуальної виразності. Здатність самостійно здійснювати пошук, аналіз і опрацювання інформації з різних джерел для вирішення конкретних питань. - Навички та вміння аналізувати, оцінювати й удосконалювати засвоєні наукові методи та інструменти дизайн-діяльності. - Навичка проєктного мислення – здатність реалізовувати проєкт на всіх етапах: від технічного завдання до його презентації. - Навички пошуку оригінальних підходів до розв’язання типових завдань і ефективного вирішення нестандартних професійних задач.
Передумови вивчення дисципліни	Передумовою для вивчення дисципліни «Артшрифт» є певний обсяг знань з таких дисциплін як «Каліграфія», «Шрифт», «Летеринг» які надають уявлення студентам про історію кирилиці та латиниці та історію писемності загалом, уявлення про інструменти та пластичні можливості літер, а також знання анатомії літер.
Програмні компетентності та результати навчання	
Загальні компетенції (ЗК)	ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 2. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 5. Здатність працювати в команді. ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконання робіт. ЗК 7. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК 8. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності

	громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 9. Здатність зберігати та примножувати культурно мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Інтегральні компетентності	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі дизайну, або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій і методів дизайну та характеризується комплексністю та невизначеністю умов
Фахові (предметно-специфічні) компетенції спеціальності (СК)	СК 1. Здатність застосовувати сучасні методики проектування одиничних, комплексних, багатофункціональних об'єктів дизайну. СК 2. Здатність здійснювати формоутворення, макетування і моделювання об'єктів дизайну. СК 3. Здатність здійснювати композиційну побудову об'єктів дизайну. СК 4. Здатність застосовувати навички проектної графіки у професійній діяльності. СК 6. Здатність застосовувати у проектно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями). СК 7. Здатність використовувати сучасне програмне забезпечення для створення об'єктів дизайну.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		лек	сем	практ	срс
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1.					
Тема 1. Дизайн-аналіз сучасних акцидентних шрифтів на ресурсі Rentafont.	20			10	10
Тема 2. Створення презентації з	20			10	10

аргументацією обраних стилів для майбутнього артшрифту					
Тема 3. Створення пошукових ескізів власного шрифту.	40			20	20
Тема 4. Створення письмової концепції для свого власного шрифту.	20			10	10
Тема 5. Створення арт шрифту у програмах Adobe Illustrator або Glyphs.	30			15	15
Тема 6. Оформлення двох презентаційних постерів для шрифту	20			10	10
Диференційований залік	3				
РАЗОМ:	150			75	75

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

- 1.Cheng Karen. Designing Type. Yale University Press : USA, 2020. 248 p.
2. Рудер Е. Типографія. Київ: Arthuss, 2025, 276 с.
3. Robert Bringhurst, The Elements of Typographic Style, 2016. 290 p.
4. Robert Bringhurst, Palatino: The Natural History of a Typeface, 2016. 20-24 p.
5. Jessica Hische, In Progress: See Inside a Lettering Artist's Sketchbook and Process, from Pencil to Vector (Hand Lettering Books, Learn to Draw, Chronicle Books, USA, 2016. 327 p.
6. David Harris.The Art of Calligraphy – London, 1995, 5-10 p., 14-24 p., 128 p.
7. В. Мітченко. Естетика українського рукописного шрифту. - К., 2007. 278 с.
8. Лесняк Володимир, Графічний дизайн (основи професії), - К.: Біос Дизайн Букс, 2009. 3-10 с., 249 с.,
9. Іваненко Т. О. Художньо-образні особливості формоутворення акцидентного шрифту: дис. канд. мистецтвознавства: 05.01.03 / Іваненко Т. О.; Харків. держ. акад. дизайну і мистецтва. – Харків 2006, 20 с.
10. Thinking With Type 2nd Ed by Ellen Lupton, USA, Baltimor, Princeton Architectural Press, 2015, 228 p.

Допоміжна література:

- 11.І. Білодід, Є.М. Кудрицький. Граматика слов'янська І. Ужевича. - К.,1970.
12. М. Різник. Письмо и шрифт. - К.,1978.
13. В. Михайленко, М.І. Яковлев. Основи композиції. - К., 2004. 88-96 стр.
- 14.Н. Таранов. Рукописний шрифт. - Львів,1986.
15. В. Мітченко. Мистецтво скоропису в просторі українського бароко//Український світ.-1992.-№1. 10-14 с.

16. В. Мітченко. Естетика українського скоропису//Український світ.-1992.-№2. 7-12 с.
17. В. Чебанік. Графіка української мови. Абетка. Каталог.- К., 2004. 5-32 с.
18. В. Мітченко. Формотворчі елементи літер як чинники розвитку українського скоропису//Українська академія мистецтва.- 1998. - Випуск 5. 3-7 с.
19. В. Панащенко. Палеографія українського скоропису другої половини XVII ст. - К., 1974. 18-45 с.
20. П. Клименко. Графіка шрифту Острозької Біблії, Українська книга XVI-XVII-XVIII ст. - К., 1926. 9-49 с.
21. О. Дергачов. Добуки. Каталог виставки. - Львів, 1994. 12-36 с.
22. Життя шрифту. Каталог виставки. - К., 2006. 32 с.
23. О. Сулейменов. Мова письма. - К., 2006. 3-24 с.

Інформаційні ресурси:

1. <https://rentafont.com.ua/>
2. <http://www.iampeth.com/lessons.php>
3. https://youtu.be/1LwJH_dpGsA
4. <https://youtu.be/vmPoiS61Jpo>
5. https://youtu.be/dwzXE5uAh2M?list=PLKfWL8IXgKBtEPwuokB2F-UGgrX_u-L2n
6. https://youtu.be/n_0GJrgfAUU
7. <https://youtu.be/YQj3UKVdPz0>
8. <https://youtu.be/E-kvfx5yjQE>
9. https://youtu.be/pEeW2gb-_YI?list=PLKfWL8IXgKBtEPwuokB2F-UGgrX_u-L2n
10. https://youtu.be/OujRG-NaMLM?list=PLKfWL8IXgKBtEPwuokB2F-UGgrX_u-L2n
11. https://youtu.be/PS0nKVWasE?list=PLKfWL8IXgKBtEPwuokB2F-UGgrX_u-L2n
12. <https://youtu.be/18EZ9Dq1HII>
13. <https://youtu.be/Ve44Rt2Afmo>
14. <https://youtu.be/aREA8Ko5GgM>
15. <https://youtu.be/Aq9uF6-Q4gU>
16. <https://youtu.be/wytfP2TXq84>
17. <https://youtu.be/aX2Rf00icuc>

Методи контролю та розподіл балів

Назви змістових модулів і тем	Дата проведення	Формат контролю	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1			
<i>Т1. Дизайн-аналіз</i>		Поточний контроль	5

сучасних акцидентних шрифтів на ресурсі Rentafont.			
T2 Створення презентації з аргументацією обраних стилів для майбутнього артшрифту		Поточний контроль практичних робіт	15
T3. Створення пошукових ескізів власного шрифту		Поточний контроль практичних робіт	20
Змістовий модуль 2			
T4 Створення письмової концепції для свого власного шрифту.		Поточний контроль практичних робіт	10
Змістовий модуль 3			
T5. Створення арт шрифту у програмах Adobe Illustrator або Glyphs.		Поточний контроль практичних робіт	40
T6. Оформлення двох презентаційних постерів для шрифту		Поточний контроль практичних робіт	10
<i>Диференційований залік</i>			3
Разом за семестр вивчення дисципліни			100
РАЗОМ:			100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		

64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Технічне, програмне та інструментальне забезпечення

Необхідне обладнання, устаткування	Технологічне устаткування комп'ютерного класу
Необхідні засоби	Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для виконання завдань самостійної роботи
Програмне забезпечення	Microsoft Office, Adobe Illustrator, Adobe Photoshop, Procreate.
Матеріали, інструменти	папір формату А4, А3; прості олівці, гумка, графічні матеріали (гелеві ручки, лайнери, маркери, туш, пера), пензлі, брашпен, канцелярський ніж

Політика вивчення навчальної дисципліни

Політику щодо академічної доброчесності	Під час роботи над завданнями порушення академічної доброчесності є неприпустимим: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання. Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності. Творчі роботи надаються викладачу з усіма начерками, пошуковими ескізами або макетами до проміжних етапів виконання, що підтверджують авторство розробки. У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання.
Політика щодо відвідування занять	Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному (он-лайн) режимі за погодженням із викладачем, з презентуванням виконаних завдань під час консультації викладача. Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Недопустимі запізнення на заняття без поважної причини.
Політика щодо термінів	Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни.

виконання завдань і перескладання	Ліквідація заборгованості відбувається протягом місяця після встановленого терміну. Завдання, які не виконані у встановлений термін, оцінюються викладачем за результатами звичайної оцінки.	визначені у вимогах 70%
Політика щодо правил поведінки на заняттях	Навчальна дисципліна передбачає роботу в команді. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Під час занять студент повинен обов'язково використовувати мобільних телефонів. За необхідності він має право дозволити вийти з аудиторії (окрім заліку або екзамену). Вітається власна думка з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних на практичних або самостійних заняттях.	визначені у вимогах 70%
Політика щодо комунікації з викладачем	Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є Moodle, а також електронні листи (робочі дні до 18-00). Умови листування: 1) в темі листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни; 2) в тексті листа позначити ПІБ студента, який звернувся (анонімні листи не розглядаються); 3) файли підписувати таким чином: прізвище_завдання. Розширення файлів: doc, docx, ілюстрації — jpeg, pdf. Консультації з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години. У разі відрядження, хвороби тощо викладач має право перенести заняття на вільний день за попереднім узгодженням з керівництвом та студентами.	визначені у вимогах 70%

Детальнішу інформацію щодо компетентностей, результатів навчання, методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи на заняттях, у Робочій програмі навчальної дисципліни:

Розробник (розробники) силабусу навчальної дисципліни

Оліфіренко В. В.
(підпис, прізвища, ініціали)

Гарант освітньої програми

Тарас О. П. Тарасовський
(підпис, прізвища, ініціали)

Завідувач кафедри

І. В. Тарасовський
(підпис, прізвища, ініціали)

Силабус затверджено на засіданні кафедри

графічного дизайну
(назва кафедри)

від 26.08.25, протокол № 1